

Ljubljana, 1907. — Zazrla je belo jutro knjiga, že dolgo zaželjena v dušah mladih poetov. Programatična knjiga zanje! Nazaj jih kliče k živi in neoskrunjeni prirodi, materi vseh Orfejev, nazaj k poeziji čilega naroda, ki ga še ni postarala proza moderne „kulture“. „Kobzar“ — pesmi, kakor dihi mladega, gigantskega življenja — kakor življenje samo! In njihov batko Ševčenko — kakor veliko dete prirode, polno mladih moči in neizrabljenih mišic! Moderni poetje vis-à-vis Ševčenku se zdé, da so suhe citrone, ki jih je izžela moč „kulture“. O ti moderni poetje —: za komodnim pultom sede in pišejo lažnjive verze o prirodi in življenju, ko niso videli ni prirode ni življenja. Da bi „Kobzar“, to izbrano cvetje iz poezij največjega Ukrajince, učil našo generacijo pota do prirode, do življenja!

Kadar prebiram Ševčenka, vidim v fantaziji pred seboj slepega kobzarja-pevca — prav resnično! Slišim ga — na strune udarja pesem-kolomejko ali pa s solzo na brazdavam licu poje o ljubezni in pravici. S strašno kletvijo proklinja robstvo in nesrečno „doljo“ ali pa v naivni ekstazi prorokuje svobodo in slavo ponižani domovini. Veliko solz in veliko ljubezni „hlopskega“ naroda je razlito v njegovi pesmi. To in prav nič več! Nobenih tujih motivov. Vse smo že čuli — in vendar vsak motiv, nov in globok in oster, da reže v srce. Reže v srce! — Ko pa bereš moderno zbirko poezij, se ti odbije slednji verz ob srcu, kakor bi udaril kamen ob kamen. Motivi so tuji, zato tudi ostanejo tuji v vek. — „Kobzar“, kaži mladim poetom našim pot do srca — do naroda! — Celotno je poezija Ševčenkova kakor idilična gladina jezera, v katerem zre burna zgodovina Ukrajine svoj zasoljeni obraz. Ni skoro pesmi, da bi vanjo ne vpletel poet narodovih interesov. Celo sredi epičnega toka poezije obstane, začne v divjih solzah plakati nad domovino, vzdihati po ukljenjeni svobodi — ali hipoma se strezni in prične plesti romantično pripovedko (prim. „Katarina“, str. 202.). Tako je Ševčenko v vsaki pesmi glasnik svojega vzdihajočega naroda. Z njim prosi in zahteva, z njim joka in vriska, z njim moli in proklinja. Sredi naroda stoji — kot glasnik zdaj z glasno pozavno, zdaj z nežno violino, in z mojstrsko virtuoznostjo ubira strune narodovega srca. V stiku z življenjem in interesi ljudstva živi in umrje umetnost njegova. Tako je Ševčenko glasen kontrast umetnikov, ki se drže zastarane teorije „l'art pour l'art“ ter tonejo v kultu osebnosti. — Ševčenko nas uči graditi most čez široki propad, ki zijá dandanes med umetnostjo in med narodom!

Abramov prevod je do minucioznosti natančen, še bolj natančen, nego se zahteva od pesniškega prevoda. Zato bo dobro pripomogel njemu, ki hoče s pomočjo prevoda študirati original. — Z veliko pieteto do pesnika se je vglobil prevajavec v vse njegove posebnosti tudi tam, kjer bi šel drugi prevajavec svojo svobodnejšo pot. Nujno potrebno je bilo, da je spisal prevajavec kot uvod v „Kobzarja“ tudi zgodovinski pregled Ukrajine in dolgo biografijo poeta. Pregled je začrtan na podlagi novih virov, zato tudi v podrobnostih zanesljiv. Grajati pa mora kritik v knjigi številne tiskarske pogoške, nad katerimi se je tutam prav pošteno razjezil. Čujemo, da je „Leposlovna knjižnica“ s preselitvijo v ljubljansko tiskarno zavarovana za naprej proti taki tiskarski nesreči.

Ševčenko pa nam je ljub gost v naši književnosti.

Ant. Erjavec.

Palčki Poljanci. Slike in besedilo napravil E. Kreidolf, preložil O. Zupančič. Založil L. Schwentner v Ljubljani. Cena K 3'60. — Pravljičica v slikah za otroke, ki bodo z veseljem gledali dolgo-brade palčke in okovane kobilice. Preprosto-naivno besedilo spremlja slike.

Ivan Podlesnik: **Knjigovodstvo.** I. del. Cena K 3'20. V Ljubljani. Založila „Katoliška Bukvarna“. Tiskala „Katoliška Tiskarna“. Str. 127. — Knjiga, kakršne nam je živo treba! Ali bi kdo tudi v knjigovodstvu iskal duše in toplega srčnega diha? V tej knjigi ga najde. Kajti gospod pisatelj ni začel pisati te knjige le kot tehničnega učila, ampak iz žive želje, da bi koristil naši že obstoječi, bujno se razvijajoči organizaciji. In ta odkrita, moška jasnost v namerah in ciljih nam je ljuba ter daje knjigi vzlet in življenje.

Gospod pisatelj se ozre najprej na društveno gibanje slovensko, ki je rodilo že toliko koristnega dela:

„Društveno življenje širom naše domovine se je v zadnjih letih tako lepo razvilo, da smemo biti Slovenci po vsej pravici ponosni na delapolne svoje organizacije. Malokateri narod more kazati na tako popolno organizacijo vseh za delo v blagor domovine vnetih moči kot ravno naš narod. Politična naša organizacija, katere središče je vodstvo Slovenske Ljudske Stranke v Ljubljani, je zavzela po letih trudapolnega dela in burnih bojov za pravice našega ljudstva vodilno politično mesto v naši domovini. Gospodarska organizacija, osredotočena v „Zadružni zvezi“ in „Gospodarski zvezi“ v Ljubljani, žanje toliko uspeha svojega dela že po kratki dobi svojega obstanka, da smemo upapolni gledati v lepo bodočnost že sedaj nepremagljive gospodarske naše te trdnjave. Delavske organizacije s svojimi lepo se razvijajočimi stokovnimi društvi se boré odločno in uspešno za pravice našega delavstva ter so kot nepremagljiv jez nasproti prodirajoči rdeči internacionali. Izobraževalno delo med našim narodom pa se osredotočuje v „Slovenski krščanski socialni zvezi“ v Ljubljani. To delo, bi trdil, je pa tudi podlaga za vse delo v prej naštetih organizacijah, ker je stara resnica, da le izobraženo ljudstvo ima zmisel za politično življenje, le izobražen človek si more urediti pravilno svoje gospodarstvo in le tak ima zmisel tudi za skupno narodno gospodarstvo; le izobraženo delavstvo se more uspešno boriti za svoje pravice. Izobraževalne naše organizacije so torej tista odprta vrata, skozi katera stopa naše ljudstvo v lepšo politično in gospodarsko bodočnost.“

Tem organizacijam piše pisatelj. Pa ne le njim — vsakomu, kdor ima željo po rednem, umnem, premišljenem delu:

„Vsako naše izobraževalno društvo je že, rekel bi, celota v celoti. V vsakem našem izobraževalnem društvu se že pripravlja temelj posamezniku, na katerem stoji potem v politično, gospodarsko in izobraževalno organizirani armadi slovenskega ljudstva. Potom predavanj in poučnih tečajev, ki jih prirejajo izobraževalna društva se vpeljujejo člani v politično in gospodarsko življenje. Politično naše časopisje in politični boji dramijo naše ljudstvo, da stopa kot enotna vrsta na bojišče, kadar je treba povzdigniti glas v dosego svojih pravic. Naše gospodarske zadruge po deželi pa so ne samo rešiteljice našega ljudstva iz gospodarske odvisnosti, temveč so tudi prave učilnice gospodarskega napredka. To harmo-

nično stopnjevanje dela pa je treba popolno razviti prav do skrajnosti še, prav do vsakega posameznika. Ne samo vsako naše izobraževalno društvo, ne samo vsak naš posamezni gospodarski organizem naj je celota v celoti, temveč tudi vsak posameznik v tej celoti mora biti celota. Politično in splošno izobražen, stanovsko zaveden, srčno plemenit, navdušen za vse lepo in dobro in — gospodarsko trden — tak naj bi bil vsak posameznik v naših organizacijah. Taka naj bi bila vsaka slovenska družina, tako vsako društvo, potem bo tak celotni naš narod. In če bo ta tak, bo srečna naša domovina: cilju našega dela se bomo približali, vzori naši se bodo realizirali.“ —

In kaj dobimo v knjigi?

skih društev. Na koncu je knjigovodstvo za mladeniče in knjigovodstvo za gospodarje.

Drugi del bo obsegal knjigovodstvo gospodarskih zadrug, tretji del pa sistem dvojnega knjigovodstva večje trgovine.

Obrtno zakonoznanstvo. Sestavil H. Podkrajšek, c. kr. strokovni učitelj. Cena vezani knjigi 1 K 20 h. Z odlokom vis. c. kr. ministrstva za bogočastje in uk z dne 10. jul. l. 1907., št. 22.142 odobrena učna knjiga. Na Dunaju, 1907. Str. 79. Obrtne postave so raznovrstne, zamotane in se hitro izpreminjajo, ker je ravno obrt dandanes izpostavljen največjim izpremembam zaradi tehničnega in prometnega razvoja in ker se tu križata dva načelno si nasprotna toka: velekapitalistična po svobodi hlepeča smer in

ČOLN KITAJSKE CESARICE-MATERE

V obliki vprašanj in odgovorov podaje gospod pisatelj temeljne pojme o knjigovodstvu sploh, potem pa preide na praktično knjigovodstvo po naših društvih, in sicer zlasti po onih društvih, v katerih se zbira mladina. Izobraževalna, mladeniška, dekliska, telovadna društva imajo tu vzorce, ki ne bodo le društva ohranila v rednem poslovanju, ki je življenje vsake organizacije, ampak to društveno delo bo vzgojevalno vplivalo na vse mlade člane teh organizacij, jim bo dalo tisto mirno moralno moč, ki izvira iz urejenega življenja, jih bo naučilo računati in racionalno razpolagati s svojimi gmoznimi in duševnimi zakladi ter nam bo tako ustvarilo nov, boljši, krepkejši, delavnejši, imovitejši in zavednejši rod. Posebno zanimiv je oddelek o knjigovodstvu „Čebelic“, ki nam odpira pravi pogled v pridno podrobno delo naših mladina-

zahteve malega obrta za varstvo proti kapitalističnemu nasilju. Ravno na take praktične snovi se doslej šole niso ozirale, in odtod izvira velika nevednost ljudstva v postavnih določilih o najvažnejših vsakdanjih vprašanjih. V tem oziru si je pridobila veliko zaslugo „Slovenska krščansko-socialna zveza“, ki je izdala Kraljev „Obrtni red“. Kot učna knjiga pa leži zdaj pred nami Podkrajškovo „Obrtno zakonoznanstvo“. Prvi del našteva državne zakone: Obrtni red, patentni zakon, zakon v obrano obrtnih znamk, zakon v obrano vzorcev, zakon o zavarovanju delavcev proti nezgodam, zakon o zavarovanju delavcev za bolezni, red za mere in uteži, zakon o čistini zlatnine in srebrnine in nje nadziranju, zakon o prometu z živežem in nekaterimi podrobnimi rečmi, zakon o neposrednih osebnih davkih. V drugem delu so deželni zakoni: